

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

vj. An priuetur qui occidit inimicum in duello?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

lut. 105. & Bonacina disput. 3. quest. 7. de immunit. §. 4. num. 16.

SECTIO V.

An priuatur, qui occidit per industriam inimicum, etiam incautum?

SVMMARIVM.

- 1 Occidens per industriam inimicum dormientem, vel alio modo incautum, verbi gratia à tergo, vel à fenestra, gaudet immunitate.
- 2 Proditor propriè dicitur is, qui aliud gerit in opere, aliud in corde.
- 3 Verbum (proditorum) in Constitutione Gregoriana appositum est stricte interpretandum.
- 4 In Regno Neapolis recepta est opinio Bartoli, quod scilicet delictum non intelligatur propriè proditorum, nisi sub colore, seu specie amicitiae committatur.
- 5 In sententia aliquorum Doctorum homicidium ut vulgo dicitur appositum semper est proditorium, sed reuera est proditorium latè & improprie, non autem stricte, & propriè.

SEquitur quartò, quod è contra immunitate non priuatur, qui occidit per industriam, & insidias inimicum, etiam dormientem, vel alio modo incautum, verbi gratia à tergo, vel à fenestra cum sclopo; quia in Constitutione Gregorij XIV. excipitur solum homicidium proditorium: at stante inimicitia, insidia (vti supra sect. 2. dicebam) non constituunt homicidium propriè proditorium, quia semper inimicus habet fundamentum sibi præcauendi, & si non facit, sibi imputare debet: ergo, &c.

Confirmatur, quia (vt ibidem dicebam) homicidium in tantum dicitur propriè proditorium, in quantum committitur sub colore amicitiae, cum proditor propriè dicatur is, qui aliud gerit in opere, aliud in corde; siquidem, cum immunitas Ecclesiae sit fauorabilis propter reuerentiam sacrorum locorum, & exceptio sit odiosa, ly proditorium, stricte interpretandum est. Vide quæ dicebantur supra dubitat. 3.

Atque ita contra Couar. 2. var. cap. 20. num. 7. Menochium de arbit. cas. 461. num. 27. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 10. Fagundez de precept. Eccles. tract. 1. lib. 4. num. 46. Portel. vers. Ecclesia immunitas, num. 15. Gambacurta lib. 5. cap. 4. & 31. Villadieg. in Polit. cap. 3. num. 208. Azeved. lib. 1. tit. 2. num. 11. in Constit. Hispan. Petrum à Plaza epit. delict. lib. 1. cap. 21. num. 2. Villagut. de extensione legis, cap. fin. num. 53. vers. quartus modus. Martium Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 1. & seqq. Babadil. Polit. lib. 3. cap. 14. num. 34. & 35. Cuetellum de immunit. Eccles. lib. 1. quest. 5. & 33. & 36. num. 11. Megalium in 3. part. lib. 4. ap. 2. quest. 1. n. 18. & alios (quos refert, & sequitur Farinacius de carceribus quest. 18. num. 76.) docent ex Bartolo loc. supra cit. Antonius Gomez var. resol. §. de homicidio, cap. 3. num. 5. Vincentius de Franchis decis. 713. (vbi ait, etiam ante Constitutionem Gregorij XIV. ita in Regno Neapolis decisum fuisse) Cepolla consil. 32. Clar. §. homicidium, vers. proditorie, Follerius in cap. Regni Item statuimus, de his, qui ad Eccles. confugiunt, Peregrin. de immunitat. cap. 7. num. 5. & 20. Bonacina disput. 3. quest. 7. punct. 4. num. 14. Riccius part. 5. collect. 1792. & part. 1. decis. 168. num. 1. Gratian. discept. forens. tom. 3. cap. 38. num. 4. & seq. Castillo decis. 156. num. 38. & 39. Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 62. (vbi ait,

quod occidenti inimicum à tergo cum sclopo, immunitate gaudere decreuerit sacra Congregatio Episcoporum in vna Mileuitana, die 2. Augusti, 1619.) Giurba consil. 20. num. 13. & consil. 60. num. 1. Lezana verb. immunitas, num. 12. Nouarius in Summa Bullar. tit. de immunit. num. 76. & 79. & 81. Sperellus decis. 23. per totam, Guttierrez pract. 99. civil. lib. 1. quest. 2. & 3. num. 18. Ambrosin. de immunit. cap. 6. num. 3. & seq. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 13. Diana part. 1. tract. 1. resol. 1. num. 3. & resol. 5. & 35. Scortia theor. 385. Farinacius consil. 76. num. 7. & 15. & in append. de immunit. cap. 9. num. 143. (vbi Clementem VIII. iuxta Constitutionem Gregorij XIV. corrigendo cap. 1. de homicidio, sic respondisse testatur, & propterea mutat sententiam priorem, quam tenebat cit. quest. 18. num. 76.) & Genuesis in prax. cap. 94. vbi ait, quod in Regno Neapolis recepta sit opinio Bartoli, quod scilicet delictum non intelligatur propriè proditorium, nisi sub colore, seu specie amicitiae committatur.

Obiicies. Multi Doctores (quos citat, & sequitur Gambacurta lib. 5. cap. 4. 28. & 31. & Cuetellus lib. 1. quest. 5.) docent, quod non solum homicidium, quod fit sub specie amicitiae, sed etiam quod fit sine tali specie, occidendo scilicet inimicum per insidias, quin etiam sine insidiis, ex industria tamen, & non ex rixa (quod homicidium vulgo appositum dicitur) siue à tergo, siue etiam à facie, sine diffidatione tamen, vt possit inuasus ad rixam se accingere, proditorium sit, quia semper in quolibet ex dictis casibus incautus occiditur, & ex improuiso adortus: ergo & talia homicidia non gaudent immunitate Ecclesiae, quod inde confirmari potest, quia si veneno quis occidatur, etiam inimicus, non gaudet tale homicidium immunitate Ecclesiae: ergo, &c.

Respondetur, Distinguo antecedens: proditorium sit, latè & improprie, concedo: stricte & propriè, nego: sicuti patet ex doctrina Bartoli cit. l. prospiciendum, §. delinquitur, ff. de penis, vbi nomen proditoris ad occisorem amici refert, & occisorem inimici excipit: quam doctrinam communiter sequuntur Iuristae, vt dicit Igneus in l. si certus, §. si vnus ex dominis, vers. secundum quod, ff. ad Syllan. Clarus §. homicidium, vers. proditorie, Anton. Gomez lib. 3. var. tit. de homicid. num. 5. Gutierrez pract. lib. 1. cap. 2. numero 14. & 21. & Vincentius de Franchis decis. 717. num. 14. Et sic nego consequentiam. Ad confirmationem patet ex iis, quæ dicebam supra, sect. 2.

SECTIO VI.

An priuatur, qui occidit inimicum in duello?

SVMMARIVM.

- 1 Occidens inimicum suum in duello non priuatur immunitate.
- 2 Duellantes sunt excommunicati, & priuantur sepultura Ecclesiastica, non tamen priuantur immunitate.

SEquitur quintò, quod immunitate multò minus priuatur, qui occidit inimicum suum in duello. Atque ita in terminis docent Farinac. append. de immunit. cap. 7. num. 117. & Diana part. 4. tract. 1. resol. 46. Quidquid in contrarium sentiant Ludouicus Correa in relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. num. 19. Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 101. & Mar. Italia de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 42. & seqq.

Obiicies.

Obiicies, duellantes sunt excommunicati, & priuantur sepultura Ecclesiastica, ex Concilio Tridentino sess. 25. cap. 19. ergo.

Respondetur, concedo antecedens: at nego consequentiam, quia excommunicati, licet priuentur sepultura Ecclesiastica, non tamen priuantur immunitate Ecclesiæ. Vide Ambrosinum de immunitat. Eccles. cap. 8. num. 12. & quæ dicebantur supra dub. 10. sect. 2. 3. & 4.

SECTIO VII.

An priuetur qui occidit per industriam, sed non per insidias, proximum, quamvis non inimicum.

SUMMARIVM.

- 1 Occidens ex proposito deliberato, & per industriam, sed non per insidias inimicum, non priuatur immunitate.
- 2 Occidens ex industria, & animo pensato, sed non per insidias, non committit homicidium propriè, & strictè proditorium.
- 3 Exceptio, quæ fit in cap. 1. de homicidio, est odiosa, & est restringenda, seruata verborum proprietate.
- 4 Verba textus citati propriè explicantur, si duæ illæ per industriam, & per insidias coniungantur, ut posterior limitet, seu determinet priorem.
- 5 Copulatiua in qualibet illius parte vera esse debet.
- 6 Propositio desumpta ex cap. 1. de homi. idio, non est copulatiua, sed simplex.
- 7 Verbum per industriam sibi appositum non est superfluum, quia ponitur ad maiorem subsequenti declarationem, alioquin superfluum etiam esset verbum illud per insidias.
- 8 Constitutio Gregoriana derogat ius commune, sicut & priuilegia, & omnem consuetudinem in contrarium.
- 9 Principes non possunt quidquam statuere circa immunitatem Ecclesiarum, cum hoc spectet solum ad summum Pontificem.
- 10 Opinio Gambacurtæ, & Cutellij refellitur.

Sequitur sextò, quod immunitate multò minus etiam priuetur, qui occidit ex proposito, deliberatè, & per industriam, sed non per insidias, proximum, quamvis non inimicum, quia saltem (quidquid sit de iure communi) in dicta Constitutione Gregorij XIV. excipitur solum (vt dicebam) homicidium proditorium: at qui occidit, quamvis non inimicum, ex industria, & animo pensato, sed non per insidias, non committit homicidium propriè, & strictè proditorium: ergo, &c. tum quia (stando etiam in iure communi) exceptio illa quæ fit in cit. cap. 1. de homicidio, à lege communi Ecclesiæ valde fauorabili, odiosa est; quapropter non est extendenda, sed potius restringenda, seruata verborum proprietate: sed verba textus propriè explicantur, si duæ illæ voces, *Per industriam, & per insidias*, coniungantur, ut posterior limitet, seu determinet priorem, sensusque sit: *Si quis occiderit per industriam insidiosam proximum, sicuti rectè Couar. Gutierrez, & alij complures explicant: ergo, &c.*

Atque ita docent Caballus in tract. de homicidio, num. 388. (vbi ait, quod frustrà modo de hac re disputatur, cum extat Bulla Gregorij XIV. clarè sic disponentis) Tuschus tom. 3. litera E, conclus. 11. num. 9. (vbi dicit, quod iste casus, & multi alij similes prius

controuersi erant inter Doctores, at modò, cum ius dubium declaratum sit per Constitutionem Gregorij XIV. vbique sic debet attendi, & seruari, & non est amplius locus Doctorum opinionibus adhærere) Chartarius in decis. crimin. decis. 95. per totam, Boëtius decis. 109. num. 39. (vbi dicit, esse communem) Couarru. 2. var. cap. 20. num. 7. Gutierrez lib. 1. pract. 99. quest. 2. Layman lib. 4. tract. 9. cap. 3. num. 8. Suarez lib. 3. cap. 11. num. 13. Anton. Gomez de delictis, cap. 10. num. 2. Peregrin. cap. 7. num. 16. Diana part. 1. tract. 1. resol. 31. & 33. Riccius part. 5. collect. 1792. & Farinacius plures alios referens, consil. 76. num. 17. Contra Molin. tract. 3. de instit. disp. 23. Andr. Fachineum part. 3. lib. 9. controuers. cap. 93. Gambacurtam lib. 5. capite 4. num. 19. & seg. Sarpum cap. 5. fol. 48. Naldum in summa, verb. Ecclesiam, num. 5. Ludouicum Correa in relect. de immunitat. Eccles. part. 2. num. 19. Sanchez in opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 27. Peguer, decis. crimin. 54. num. 10. Iosephum Ludouicum decis. Lucens. 16. num. 3. Cutellium de immunitat. Eccles. lib. 1. quest. 5. & 33. & 36. num. 11. Franciscum Marcum decis. 268. num. 2. Vulpellum de immuni. Eccles. part. 1. num. 27. & 28. Gutierrez in pract. 99. lib. 1. questione 2. num. 17. Germonium de sac. immunitat. lib. 3. cap. 16. num. 59. Marth. de iurisdiction. part. 2. cap. 55. num. 4. & 5. Barbosam de iure Ecclesiast. lib. 2. cap. 3. numero 99. Decianum lib. 6. cap. 28. num. 15. Clarum pract. quest. 30. vers. punctus est, & alios multos, quos refert Couarru. loco supra cit. quorum tamen multi Doctores loquuntur de iure communi, & ante Constitutionem Gregorij XIV.

Obiicies, in cap. 1. de homicid. (qui desumptus est ex Exod. 21.) dicitur, euellendum esse ab altari, & immunitate priuandum, qui per industriam occiderit, & per insidias: ergo clarè sequitur, quod immunitate priuandus sit, qui occidit per industriam, etiam si non occidat per insidias, quia copulatiua in qualibet illius parte vera esse debet: tum quia alioquin superfluum esset verbum verbum illud *Per industriam*, eum sufficeret dici, per insidias, eo quod occidens per insidias occidit per industriam.

Respondetur, nego consequentiam, & ad probationem respondeo, quod illa non sit propositio copulatiua, sed simplex: facit enim propter rationem, quam dicebam, hunc sensum: *Qui per industriam insidiosam occiderit proximum, ab altari euellatur.* Quod inde probatur, quia locus Exod. 21. (ex quo textus cap. 1. citati desumptus est) concedit locum refugij ei qui proximo insidiatus non fuerit.

Neque sequitur, quod verbum illud *Per industriam*, superfluum sit, quia ponitur ad maiorem subsequenti declarationem: alioquin superfluum etiam esset verbum illud *Per insidias*, si scilicet omne homicidium per industriam ab immunitate exclusum esset, quandoquidem inde exclusum erat homicidium per insidias, quod esse non potest, nisi per industriam. Quapropter ita suppressum Concilium Castellæ in facti contingentia determinasse, testatur ex Paz Villalobos in summa tom. 1. tract. 39. difficul. 7. num. 12. Adde, quod (quidquid sit de iure communi) Constitutio Gregorij XIV. modò derogat in ius commune, sicut & priuilegia, & omnem consuetudinem in contrarium, vt supra dicebamus.

Instabis, in aliquibus Regnis adest statutum Principum in contrarium. Ergo. Ita Sarpus de iure Astyrorum, cap. 5. fol. 48.

Respondetur, transeat antecedens. At hoc nihil obstat, quia Principes non possunt quidquam statuere circa immunitatem Ecclesiarum, cum hoc spectet solum ad summum Pontificem. Vide Farinacium in append. de immunitat. cap. 6. num. 25. Vide etiam quæ lib. de Parliamentis, dubit. 27. per totam, & præcipue sect. 5.

per